

VPP

Valsts pētījumu
programma

Projekta aktivitāšu ieviešana

Profesore Andra Blumberga

19.10.2021.

RĪGAS TEHNISKĀ
UNIVERSITĀTE

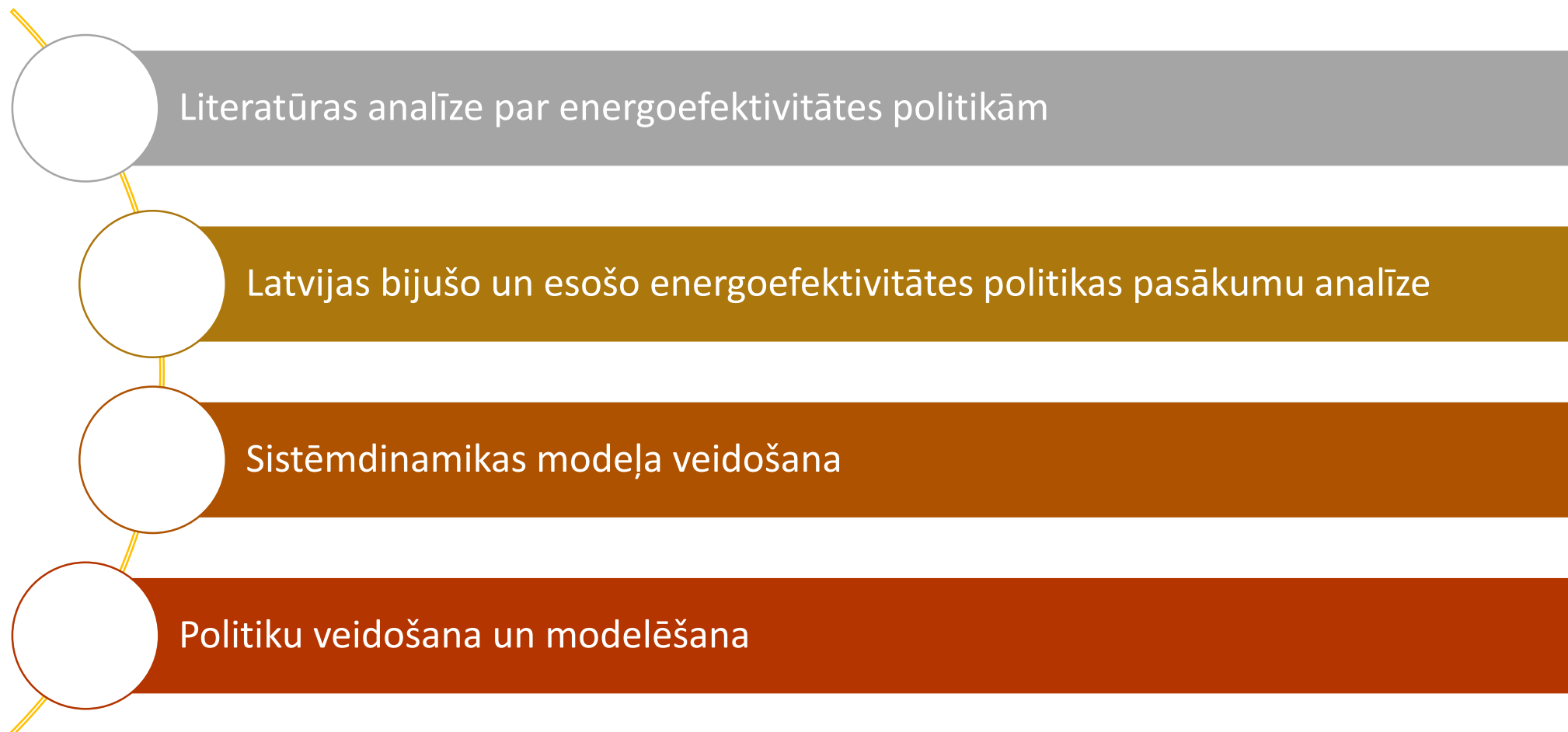
RTU
VASSI

Projekta mērķis

Veikt līdzšinējo energoefektivitātes rīcībpolitikas pasākumu novērtējumu energoefektivitātes mērķu sasniegšanā un priekšlikumu izstrādi

Projekta aktivitātes

Analizētie sektori

Rūpniecības un
pakalpojumu
sektori

Mājsaimniecības

Valsts un
pašvaldības
sektors

Politikas veidotājiem draudzīga Internetā pieejama saskarne

Energoefektivitātes politiku neplānotās blaknes: vai un kā tās ieraudzīt

Sociālās sistēmas (1)

- Ļoti sarežģītas
- Daudzas politikas rada sagaidāmajam rezultātam pretējo efektu
- Cilvēka prāts nespēj uztvert kompleksu un dinamisku sistēmu darbību
- Tāpēc bieži vien politikas sasniedz īstermiņa risinājumu, radot neprognozējamās ilgtermiņa sekas
- Cilvēki vairo ārējos spēkus, taču to cēloņi ir meklējami pašā sistēmā

Sociālas sistēmas (2)

- Atgriezennisko cilpu ietekme ieslēdz sistēmu neilgtspējīgā uzvedībā (Foxon et al., 2010), piemēram:
  - Zināšanu akumulēšanas (Moxnes, 1992),
  - Tīklojuma efekts (Rahmandad et al., 2008),
  - Ekonomiku mērogošana (Arthur, 1990),
  - Gaidu adaptēšana *adaptive expectations* (Sterman, 2000).
- Politiku neplānotās blaknes rada sabiedrības neapmierinātību ar politikas veidotājiem;
- Taču nav iespējams izveidot politikas, kurās nebūtu spiediena un stresa;
- Ir iespējams atrast dažādus risinājumus un daži no tiem ir vēlāmāki nekā citi.

Piemēri no citu valstu pieredzes

Britu Green Deal;

Plastmasas maisiņi

ASV zinātnes finansējuma ietekme

“The Green Deal” politika Lielbritānijā

- The Green Deal was created by the British Government as an innovative pay-as-you-save energy efficiency finance mechanism for the able-to-pay market to deliver retrofits at a large scale without the need for public subsidies in an age of austerity.
- the Green Deal is probably the biggest failure in the history of UK energy efficiency policy
- 2020 the Green Deal would support the retrofit of 14 million homes i.e. almost 2 million homes per year
- about 6,000 homes per year were retrofitted using Green Deal finance – a total of approximately 14,000 by the end of March 2016 since its launch in January 2013
- three primary areas that we identify here, which the Green Deal did not adequately address: a) poor policy design, b) limited financial appeal, and c) narrow engagement with consumers.
-

• Piemērs: Plastmasas maisiņu lietošana

Īrija:

2002.gada martā ievieš plastmasas maisiņu nodokli “PlasTax”

- Īrijā katru gadu:
  - tiek patērēti 1,28 miljardi plastmasas maisiņi (325 maisiņi/cilv.gadā),
  - tikai 0,5% (!) nonāk otrreizējā pārstrādē, jo nav attīstīta infrastruktūra;
  - Piesārņojums ar maisiņiem būtiski ietekmē tūrisma nozari.
- Ieviests nodoklis “PlasTax” 0,15 EUR/maisiņš un tirgotājs to nedrīkst noslēpt cenā;
- Pirms nodokļa ieviešanas notika informatīva un izglītojoša kampaņa;
- 91% iedzīvotāju atbalsta šo nodokli

Austrālija:

2002.gada decembrī sāk plašu informācijas kampaņu par plastmasas maisiņu lietošanas samazināšanu “Bag Yourself a Better Environment”

- vides ministrs uzskatīja, ka Austrālijā, atšķirībā no citām valstīm informācijas kampaņām ir liels efekts, ja vien ir nodrošināta nepieciešamā infrastruktūra;
- Austrālijā ir labi attīstīta plastmasas maisiņu pārstrāde;
- Informācijas kampaņā tika:
  - Sniegta informācija par auduma maisiņiem;
  - Sniegta informācija par veikalos esošajām kasēm, kurās neizsniedz plastmasas maisiņus;
  - Sniegta informācija, kura pieejama internetā.

• Piemērs: Plastmasas maisiņu lietošana

Īrija:

2002.gada martā ievieš plastmasas maisiņu nodokli "PlasTax"

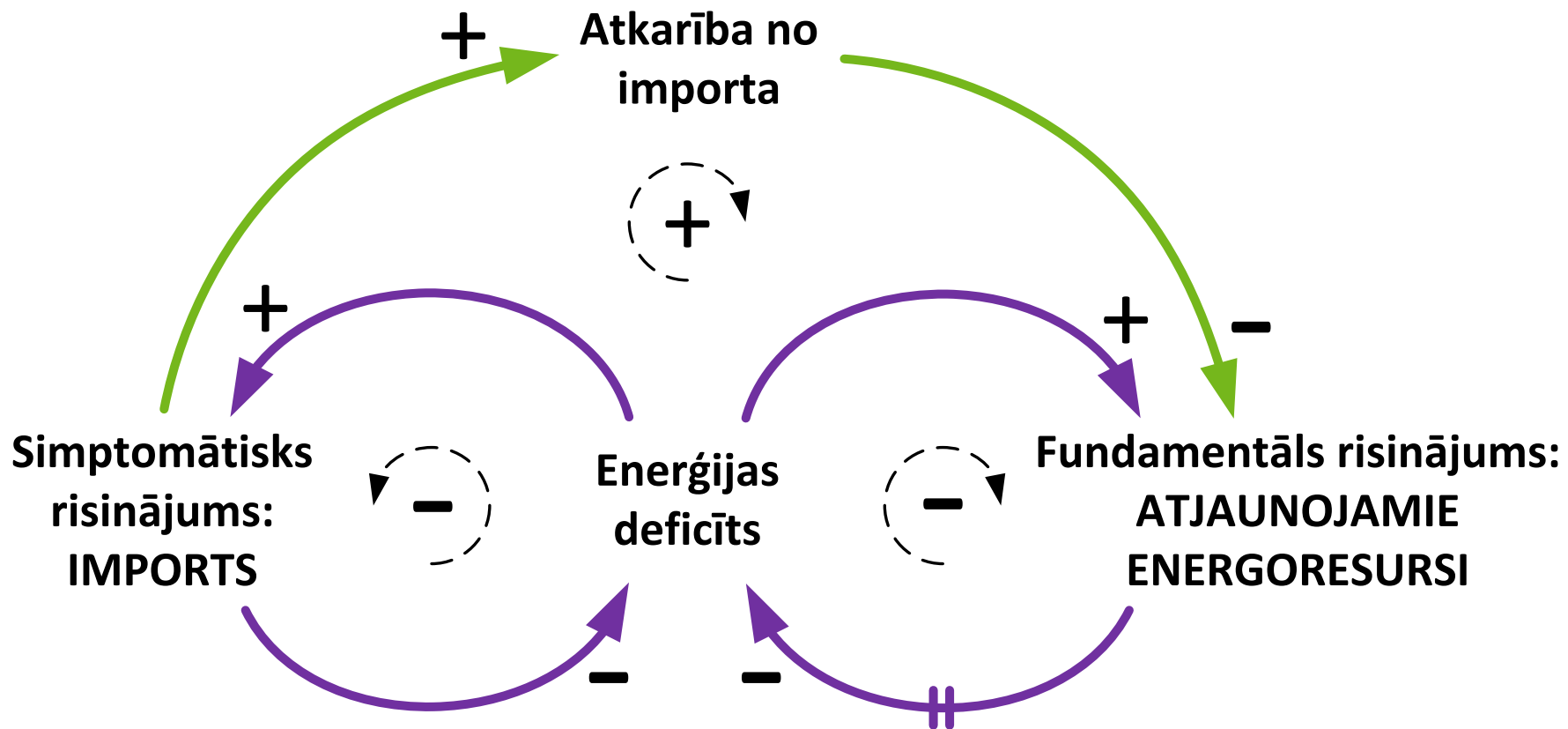
- maisiņu patēriņš samazinājās par 90%
- Secinājums: izglītojoša informatīva kampaņa kombinācijā ar fiskālo pasākumu var veikt patērētāju uzvedības maiņu.

Austrālija:

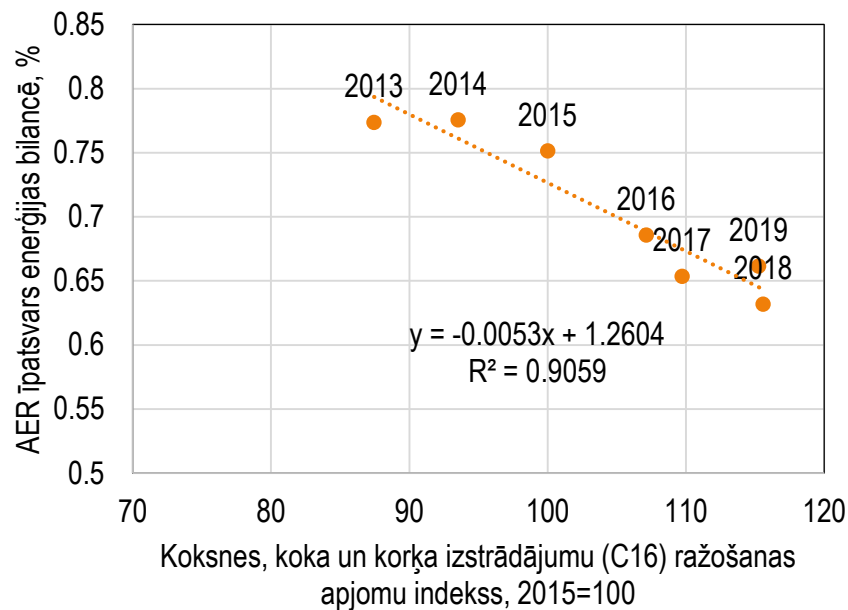
2002.gada decembrī sāk plašu informācijas kampaņu par plastmasas maisiņu lietošanas samazināšanu "Bag Yourself a Better Environment"

- 92% ir informēti par maisiņu ietekmi uz vidi;
- BET tikai 1% no plastmasas maisiņiem nonāk otrreizējā pārstrādē
- 62% nelietos alternatīvu iepakojumu;
- 63% atkārtoti nelietos maisiņu;
- 64% nenodos pārstrādei

Enerģētiskā atkarība

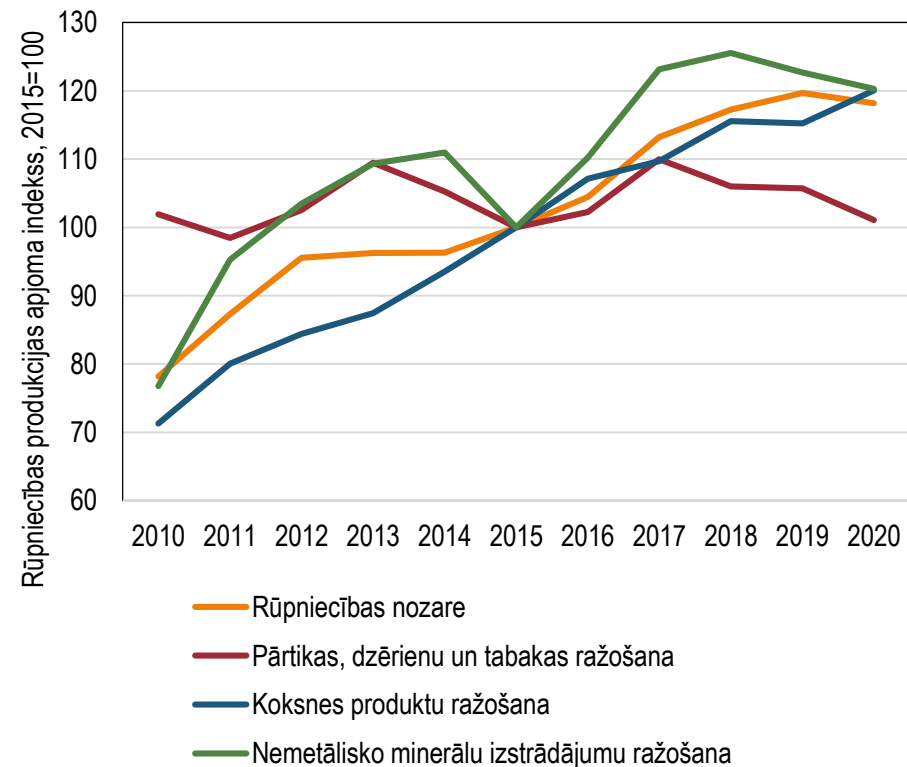

Rūpnieciskās aktivitātes un klimatneitralitātes mērķu mijiedarbība

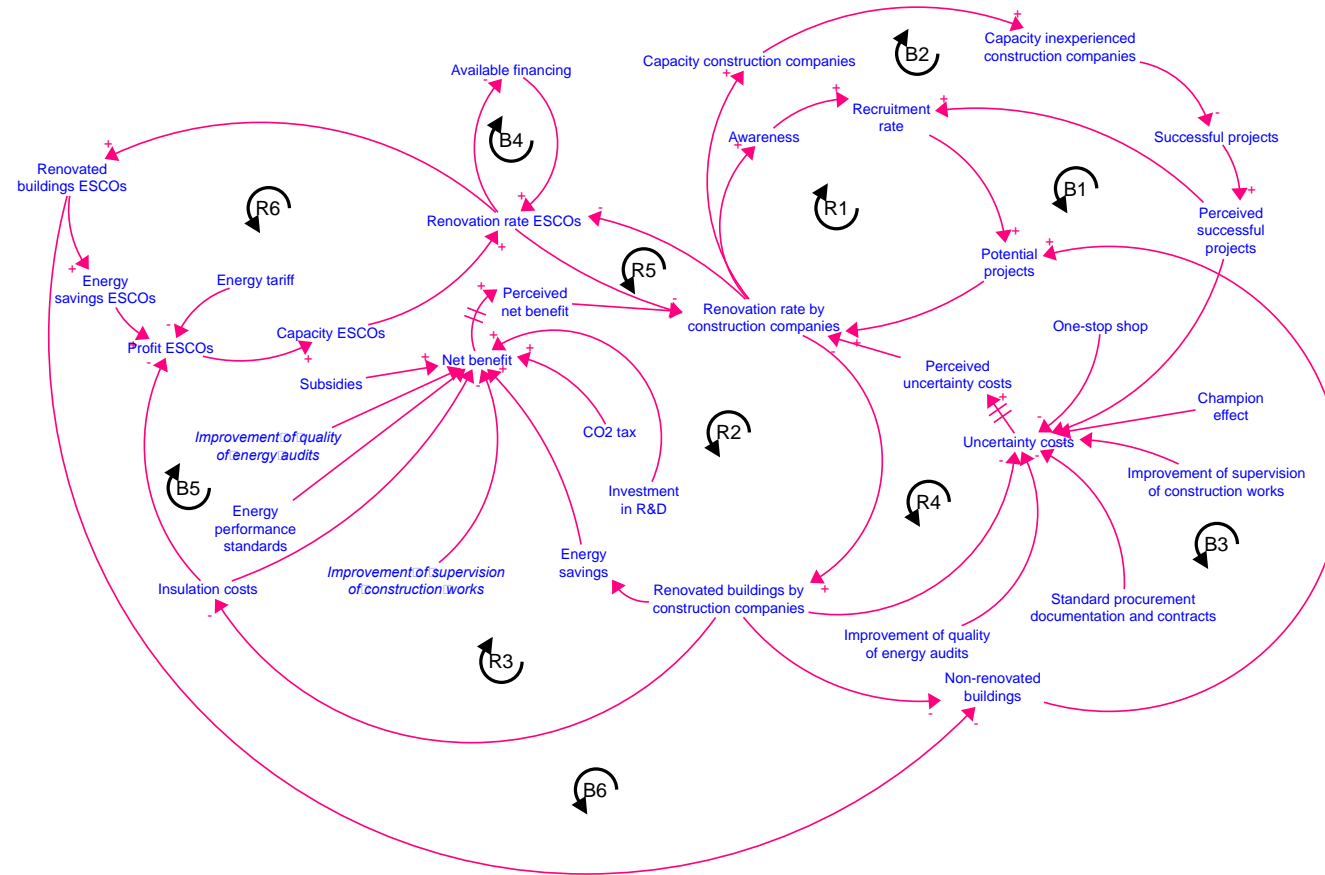

Pieaugot strauji ražošanas apjomiem, samazinās AER īpatsvars kopējā enerģijas bilanciē.

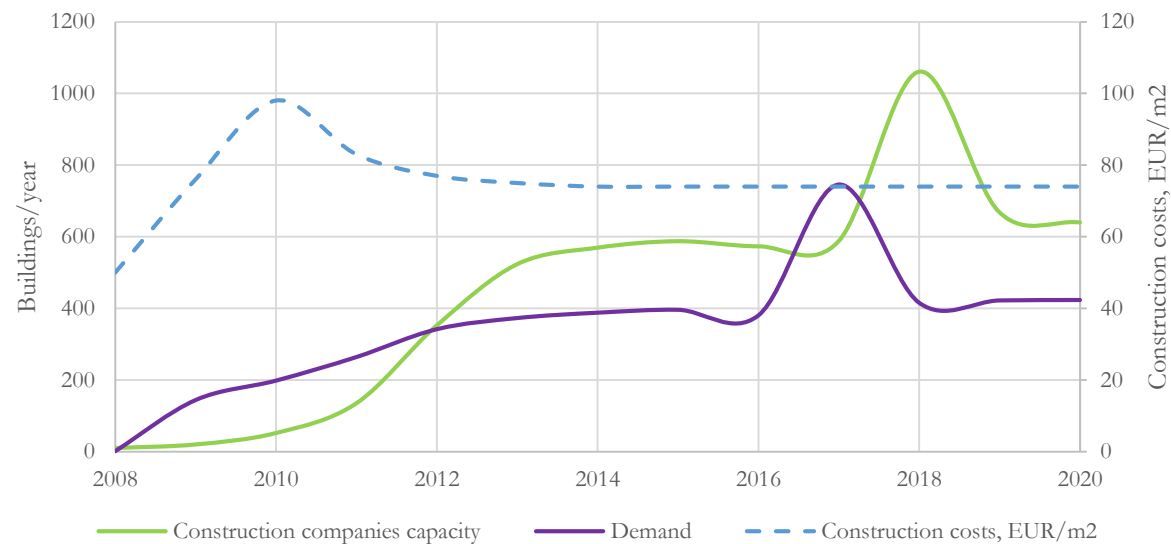
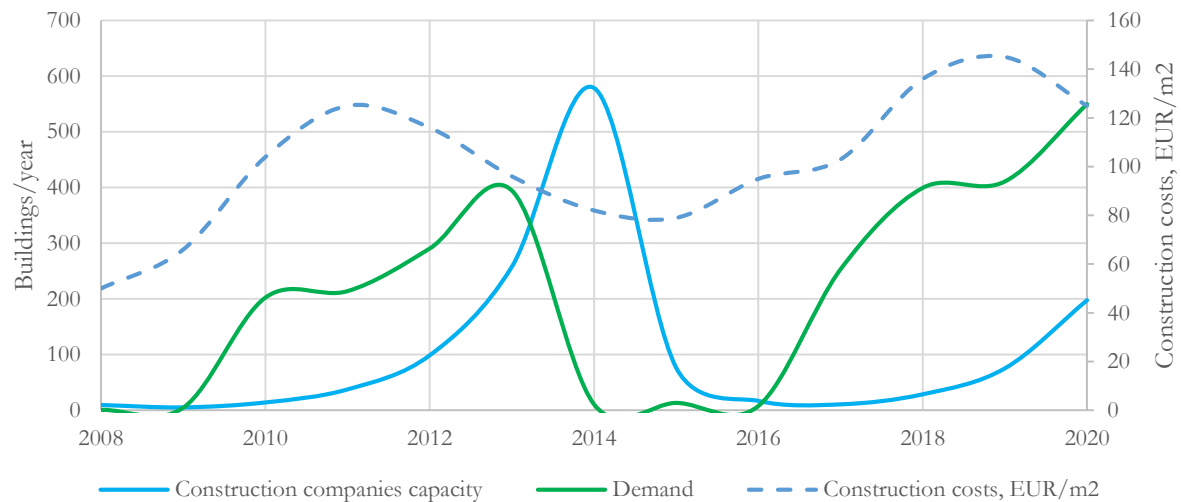
Rūpnieciskās aktivitātes pieaugums nozarē 2020. gadā veidoja 4,2%.

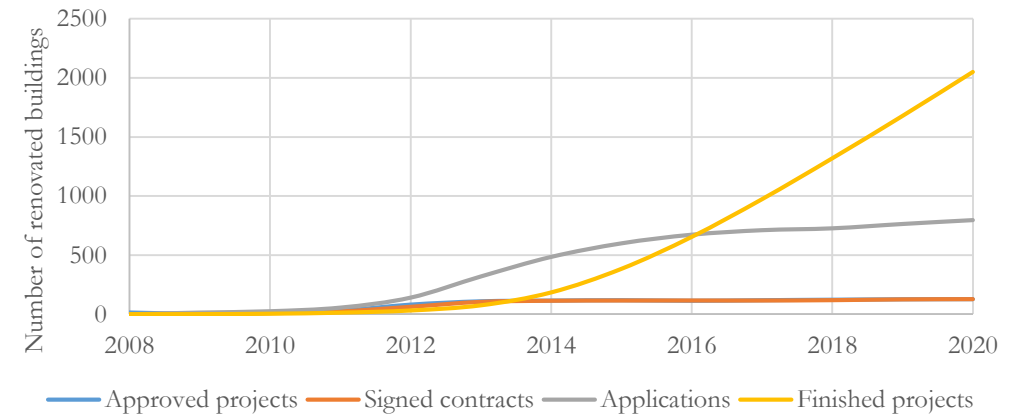
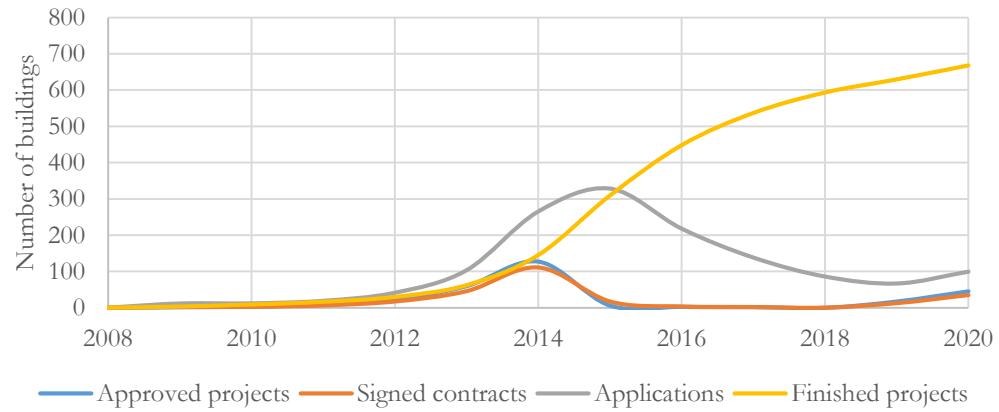
VPP: «Ceļvedis uz energoefektīvu Latvijas nākotni»

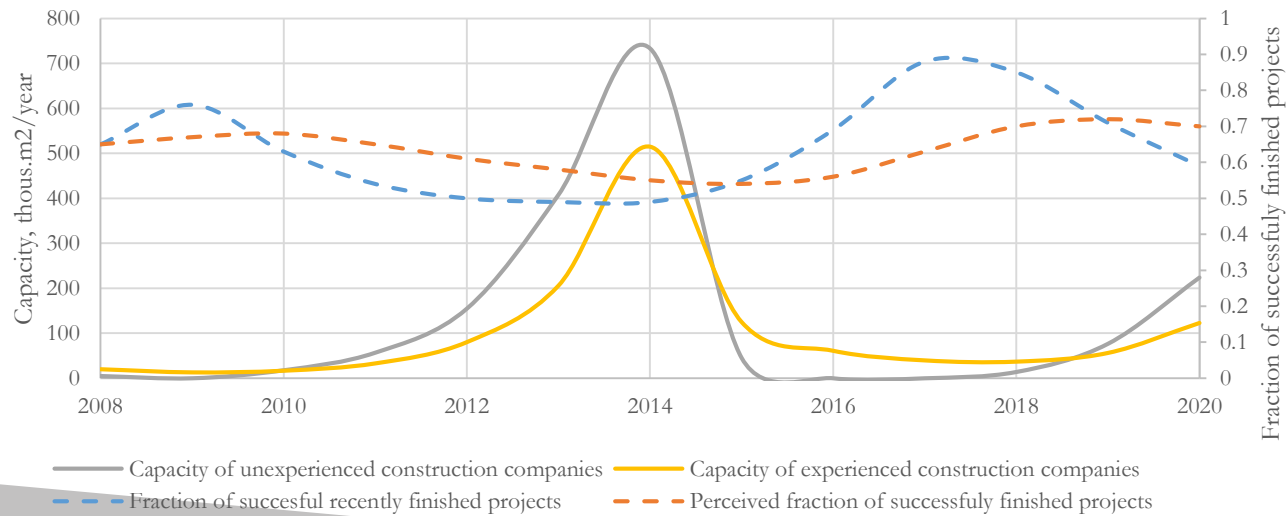
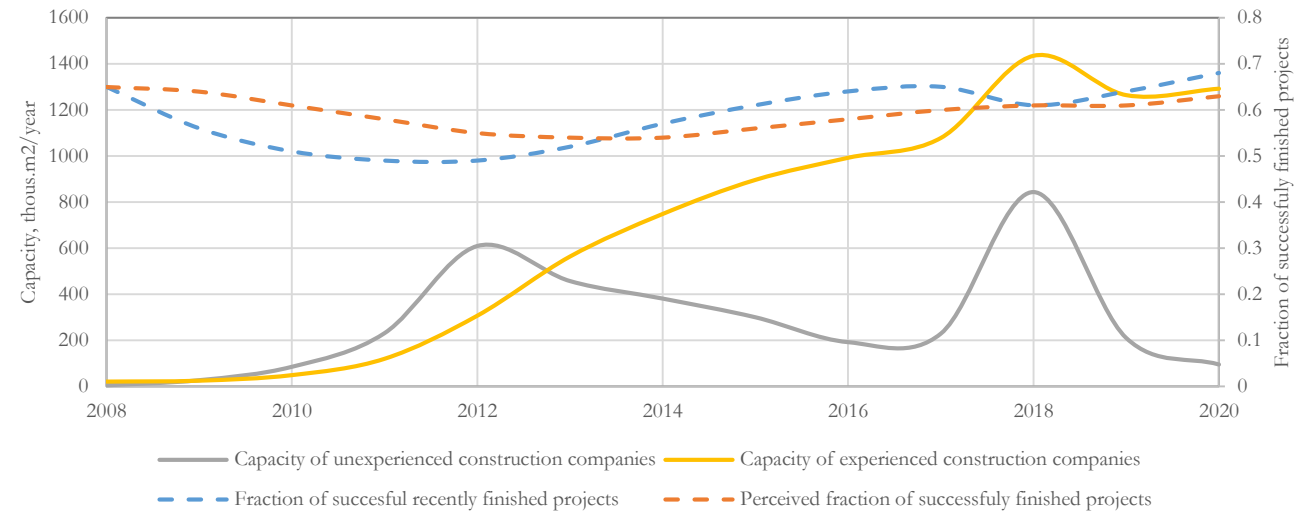

Dzīvojamais sektors

VPP

Valsts pētījumu
programma

Kā energoefektivitātes politikas trūkums rada sociālas problēmas: piemērs no daudzdzīvokļu ēku siltināšanas politikas

Profesors Gatis Bažbauers

RĪGAS TEHNISKĀ
UNIVERSITĀTE

RTU
VASSI

